

K/1

- Složitě architektonicky a sochařsky traktovaný portál je složen z pískovcových segmentů, které jsou různým způsobem vystaveny vnějším povětrnostním i jiným vlivům a vykazují různý stupeň a druh napadení a degradací. V místech nejvýraznějších degradací, zvláště v partiích horních říms se dá stav kamene definovat jako havarijní.
- Stav kamene portálu, jeho jednotlivé části, i obecně, jako celek, vyžaduje masivní restaurátorský zásah, který bude selektivně řešit specifické problémy jednotlivých partií pískovcových prvků portálu.
- Povrch portálu je špinavý, místy porostlý řasami, mechy a lišejníky. V horních partiích jsou římsy oplechované, přesto se v těchto místech kámen hloubkově rozpadá. Dále jsou zřejmá další mechanická poškození.
- Portál v minulosti byl vícekrát opravován, některé ze zásahů jsou zřejmé, na povrchu jsou zbytky minulých barevných přetěrů a retuší
- Horní plochy říms jsou polepeny jehličkami proti holubům.
- Spodní části jsou provlhlé v důsledku hygroskopičnosti zasolení – problém – nutná aplikace odsolení

Restaurátorský záměr:

Vzhledem k současnému stavu portálu bude nutno v rámci oprav objektu provést další detailní průzkum z lešení a stanovit potřebné technologie restaurátorského zásahu po očištění povrchu a po odstranění nezachránitelných částí kamene. Bude nutno také rozhodnout, jaký stav kamene se skrývá pod horním plechováním a jaký technologický postup bude třeba uplatnit. To je ovšem možné aplikovat až v průběhu prací, po rozkrytí napadených partií.

- Detailní průzkum z lešení a dořešení rozsahu restaurátorského zásahu a použití adekvátních technologických postupů
- Průzkum zaměřený na zjištění zbytků polychromií
- Očištění
 - Špína, depozity
 - Odstranění nepůvodních vyžilých vysprávek
 - Odstranění částí vyžilého degradovaného, nezpevnitelného kamene
 - Sejmутí zbytků přetěrů
- Odsolení spodní části pomocí buničinových zábalů
- Selekтивní konsolidace podle povahy napadení jednotlivých kamenných partií.
- Injektáž
- Selekтивní plastická sochařská rekonstrukce v umělém kameni
- Přespárování
- Barevná vyrovnávací lazurní retuš vycházející z přirozené barvy kamene

K/2, K3, K4

- Tyto architektonické prvky jsou v rámci nedávné opravy přetřeny evidentně neodborně fasádní barvou, která je pojena zcela nepřijatelným umělým pojivem, které evidentně kámen neprodyšně uzavírá a v důsledku toho by kámen, ale i omítky utrpěly nenahraditelnou újmu.
 - Tato ostění jsou součástí fasády a neuplatňuje se barva kamene
 - Ovšem nátěr by neměl kámen uzavírat a měla by být zvolena barva na vápenné bázi
 - Pro přirozený plastický účinek fasády by měla být použita barva (podle nálezové situace) zřejmě tónu přírodně okrově lomeného vápna (týká se celé části spodní fasády a jedná se o celkovou koncepci obnovy objektu jako celku)
 - Spodní části jsou provlhle v důsledku hygroskopičnosti zasolení – problém – nutná aplikace odsolení
-
- Bezpodmínečně nutné bude sejmutí stávajícího nepřijatelného nátěru (otázkou je, že by se měla tato barva sejmut i z ploch omítek a to v plném rozsahu.)
 - Po sejmutí barevné vrstvy a dalším očištění a umytí bude provedena podrobná prohlídka a stanoven další postup.
 - Předpokládaný další postup:
-
- Odsolení kamene spodní části portálu buničinovými zábaly (snížení zasolení).
 - Selektivní konsolidace narušených částí kamene
 - Prověrka spárování
 - Povrchové úpravy betonových doplňků
 - Náhrada vyzděné části ostění spodního fasádního otvoru kamenným prvkem vysekaným podle originálu
 - Prověrka propojení jednotlivých kamenných prvků
 - Nový nátěr vápennou barvou zvoleného okrového tónu

Praha 1 - Celetná 13

Restaurátorský záměr

K/6

- Interiérový portál ve sklepení s přetřeným povrchem

- Očištění povrchu
- Podle potřeby selektivní konsolidace kamene
- Přetmelení poškození
- Nátěr vápennou líčkou - pačokem (podle potřeby na místě zvolit typ, hustotu nátěru, případně přidat do nátěru přísadu štuky)

K/7, K8

- Torza opukových ostění jsou výrazně degradovaná a podle dokumentace degradace pokračuje
 - Opuka negativně reaguje na prudké změny prostředí, především teploty a vlhkosti
 - Zároveň velmi negativně reaguje rozpadem na výrazné snížení vnitřní vlhkosti (Objemové změny). Oproti minulosti je v současném prostředí v místnostech vyšší teplota a nižší vlhkost a na tyto změněné podmínky opuka reaguje rozpadem.
 - Jediná cesta je skrýt tato opuková torza pod vápennou omítku (klasické hašené vápno), která by měla alespoň částečně zpomalit rozpad
-
- Očistit povrch
 - Zaomítnout vápennou maltou

Praha 1 - Celetná 13

Restaurátorský záměr

K/9

- Povrch očistit
- Selektivní konsolidace
- Povrch ponechat (rozhodnout na místě během prací)
 - Bez nátěru
 - Vápenná líčka

K/10

V minulosti upravené pískovcové pažení je bez jakýchkoliv poškození. Je možno uvažovat pouze o jednoduchém omytí povrchu pro osvěžení přírodní barvy kamene.

Zadní sloupek ze sliveneckého mramoru doporučuji očistit a detailně zajistit případné náběhy prasklinek a odštěpků, které se na několika místech začínají objevovat.

- Očištění povrchu
 - Prověrka spárování
 - Prověrka doplnění plastického tvaru
 - (Barevná lazurní vyrovnávací retuš vycházející z barvy přírodního kamene)
-
- Podle mého názoru bude vhodné upravit tvar zadní stěny s nikou

Praha 1 - Celetná 13

Restaurátorský záměr

K/11

- Mramorový krb (slivenecký mramor?) je v dobrém stavu
 - Prověřit povrchovou úpravu – zaleštění
 - Revidovat spárování
 - Případně revidovat osazení vložených filunků, (dochované filunky jsou součástí konstrukce krbu), případně aplikovat drobné doplnění v umělém kamni
 - Obnovit zaleštění
 - Ošetřit kovové části
-
- Prověřit a případně upravit vnitřní prostor krbu

K/14, K15

Jedná se o jedny z nejcennějších historických dochovaných prvků objektu. Dva okenní otvory obdélného základního tvaru v dolní části se sedátky jsou vyplněny opukovým ostěním s horní kružbovou částí a jsou skvělou ukázkou gotického tvarosloví vrcholné fáze. Mají výraznou uměleckou i historickou hodnotu a musí požívat nejvyšší míře ochrany.

Okenní rámy a kružby jsou zhotoveny ze skladebných dílů z opuky. Horní kružbová část je téměř čtvercového tvaru nahoře se dvěma sférickými trojlisty a v dolní části kružby jsou vysekány dvě kružby ve tvaru mníšek a jsou ze spodní strany uzavřeny horizontální příčkou, která tvoří typický gotický okenní kříž. V levém okně tato horizontální příčka chybí. Jinak jsou okna prakticky totožná.

Sedáky lavic jsou novodobé kopie vysekané z opuky.

Ze zprávy vyplývá, že okna byla objevena a rekonstruována v šedesátých letech při úpravě objektu. Při těchto úpravách byly narušené a puklé části prolepeny a částečně doplněny v menší míře umělým kamenem. V pravém okně byly doplněny části kružby dokonalými doplňky z opuky, spodní středový prut byl vysekán z pískovce jako dokonalá tvarová rekonstrukce. Toto zpevnění konstrukce okna bylo zřejmě zásadně nutné. Výměna materiálu byla v tomto případě na místě již jen ze statických důvodů. V levém okně k této výměně nedošlo a nadto v tomto okně chybí i horizontální příčka a v důsledku je statika tohoto okna výrazně oslabená. Svislý prut je již z doby nálezů a základního presentačního doplnění (nebo i prolepení) výrazně olámaný, a byl zcela správně ponechán v tomto torzálním stavu. Za dobu od nového odhalení a prezentace tento oslabený prut popraskal, a zřejmě v návaznosti a v důsledku těchto změn popraskaly i navazující kružby takovým způsobem, že současný stav lze hodnotit jako havarijní, kritický. Pravé okno je na tom, díky masívnějším rekonstrukčním zásahům při rekonstrukci v šedesátých letech poněkud lépe.

Šikmé pukliny ve spodní části spodního středového prutu znamenají akutní nebezpečí rozpadu hmoty prutu a jeho pádu a destrukci. Navazující část kružeb by se mohla, i po pádu tohoto prutu, vzhledem k charakteru skladby prasklin, které zřejmě tvoří jistý zámek, udržet, ovšem i zde je značné riziko rozpadu a destrukce

Příčin havarijního stavu tohoto okna je evidentně více. Oslabený a nezpevněný středový opukový prut a chybějící horizontální zpevňující příčka nebyly schopny odolávat přirozeným tlakům okolních zdí. Podle mého názoru k tomuto stavu významně přispívá i vliv okolního prostředí učebny, kde je (pochopitelně) pro studenty vytvořené suché a teplé klima, které v důsledku vysušuje materiál opuky. Při výrazném poklesu přirozené úrovně vlhkosti v opuce dochází k objemovým změnám a opuka se začíná rozpadat a praskat a úplným výsledkem po čase je nakonec úplný rozpad a destrukce opukových bloků, nebo artefaktů. Myslím si, že v tomto případě jsme svědky tohoto procesu, i když zatím v počáteční fázi. Ovšem

v kombinaci s výše uvedenými souvislostmi to může být příčina závažné destrukce a nenahraditelné ztráty, nebo přinejmenším zásadního poškození tohoto historického artefaktu. Správnost této úvahy svým způsobem potvrzuje i napuklá část nového opukového sedáku sedile v pravém okně.

Restaurátorský záměr:

Restaurátorský zásah by měl řešit výše popsany havarijní stav oken. Možností, nebo spíše stupňů zásahu se nabízí několik.

- 1) Základní prověrka narušených prvků oken a statické zajištění prasklin (spojené s novým protmelením). Ovšem tento postup v každém případě předpokládá rozebrání narušeného středového prutu u levého okna (při zajištění horní části kružby proti pádu) a jeho náhradu za kopii. V návaznosti na již provedené řešení pravého okna by tato kopie mohla, nebo spíše měla být vytvořena z pískovce, který lépe zajistí potřebnou statickou funkci.
- 2) Tento stupeň vychází z prvního a navíc předpokládá doplnit i horizontální (výrazně staticky zpevňující) příčku.
- 3) Sanaci tohoto stavu by mohlo výrazně pomoci i překrytí povrchu opukového materiálu vápenným pačokem, nebo přímo nátěrem hustšího vápenného (jemného) šuku. Tato ochranná vrstva by sice skryla ostrou a jemnou krásu kružeb a oken jako celku, ovšem mohla by vzdálit a skrýt opukový materiál přímému vlivu tohoto, pro opuku tak nepříznivého prostředí. Další možností je zajistit v místnosti stabilní prostředí, které bude zachovávat stanovenou vlhkost a teplotu. Znamená to zajistit v tomto sálu určitou formu klimatizace. Vzhledem ke kráse a významu těchto oken bych si uměl představit i změnu využívání tohoto sálu jiným způsobem, než dosud, který by umožnil zachovat zde vyšší míru vlhkosti a nižší teplotu.
- 4) Pro úplnost uvádím i možnost plného zakrytí, zahození oken pod vápennou maltu a ponechat a zachovat (po stejně nutné rekonstrukci) okna generacím příštím.

K/16

Toto ostění má podobný charakter (i když je formově jednodušší) jako okna K/14, a K/15.

- Opukové ostění jsou výrazně degradované, popraskané a při minulé opravě prolepené a dotmelené. Přesto hmota opuky dále trpí.
 - Opuka negativně reaguje na prudké změny prostředí, především teploty a vlhkosti
 - Zároveň velmi negativně reaguje rozpadem na výrazné snížení vnitřní vlhkosti (Objemové změny). Oproti minulosti je v současném prostředí v místnostech vyšší teplota a nižší vlhkost a na tyto změněné podmínky opuka reaguje rozpadem.
 - Aby byl zamezen, nebo omezen další postupný rozpad navrhuji, provést po základním ošetření aplikaci povrchové úpravy vápennou líčkou zvolené hustoty tak, aby byla hmota opuky chráněna před přímým působením vlivu okolního prostředí
-
- Očistit povrch
 - Prověřit tmely a spárování
 - Zaomítnout vápennou maltou, nebo provést nátěr hustší vápennou líčkou

Š/1

Štuková nika je skryta a tvarově deformována překryvy hlinkových nátěrů. Bude třeba tyto vrstvy sejmut a očištěný tvar štku ošetřit a restaurovat způsobem adekvátním nalezenému stavu.

- Očistit povrch (parní generátor) od nátěrů
- Doplnění poškození – ve vápenném štku
- Nová výmalba podle nálezové situace na vápenné, nebo hlinkové bázi
- V případě nálezů barevného řešení bude možno navrhnout potřebné úpravy v polychromním smyslu.

- U těchto štukových stropů bude nutno provést celkové očištění plochy stropů i štuků a teprve z informací vyplývajících z celoplošné nálezové situace bude možno stanovit řešení obnovy a navrhnout potřebné úpravy. Týká se to především barevnosti stropů, případně rozbarvení jednotlivých prků a to navíc v souvislosti s celkovým řešením barevnosti, nebo rozbarvení částí architektury sálů, dřevěných částí, dveří, okenic, řezbovaných rámců zrcadel atd.
 - Podle dochovaných detailů – dekorativních lišt, je navíc možné, že v jistém období byly na stěnách (dnes nedochované) tapety (neznámého dekoru a barevnosti)
 - Protože budova má složitý architektonický historický vývoj včetně interiérů je velmi obtížné uvést jednotlivé nálezové informace do správných historických souvislostí a dát nálezům náležitý řád.
 - Zásadní otázkou bude (a to bude možné až po celoplošném odkryvu) na základě nálezové situace vybrat převažující styl zachovaných detailů a na jeho základě stanovit a navrhnout adekvátní řešení celkového typu a stylu (především ve smyslu barevnosti) harmonického architektonického řešení sálů.
 - Vzhledem k již provedeným sondážním průzkumům bude nejpravděpodobnějším adekvátním řešením po očištění a tvarové retuši štukových stropů ponechat stávající barevnost teple lomené bílé barvy.
-
- Očištění plochy i štuků od překryvných nátěrů
 - Odstranění nesoudržných vysprávek a nepůvodních přetěrů a vrstev
 - Konsolidace šuku, narušených ploch
 - Vysprávka narušených ploch a prvků
 - Plastická retuš
 - Návrh řešení barevnosti, nebo rozbarvení a typu barvy
 - Nová výmalba podle schváleného návrhu a řešení

- Restaurátorský zásah na těchto dřevěných lakovaných dekorativních rámech bude vycházet ze stejných premis, jako u stropních štuků.
- Toto dekorativní táflování souvisí s ostatními architektonickými prvky interiéru (dveře, okenice atd.), ale v určitém smyslu i exteriéru objektu (okenní rámy, barva vnějších ploch okenic). Přes lokální nálezy použití tmavšího (červeného) fládru, byly sondami zjištěny v naprosté většině základní lakové vrstvy v barvě slonové kosti. Tato barevnost se opakovala v určitých tónových modifikacích i v pozdějších řešeních. Současná barevnost tomu dobře odpovídá, ovšem lakové vrstvy v současné době již jsou tak silné, že deformují tvar řezbovaných dekorů do té míry, že je v rámci obnovy objektu nutno uvažovat o jejich sejmutí. Je to ovšem otázka celkové koncepce míry obnovy objektu, protože tento zásah, vzhledem k množství dotčených kusů mobiliáře bude velmi objemný. Je možné uvažovat i variantu ve které by byly od nánosů očištěny pouze vybrané artefakty.
- V každém případě bude nutno sejmut poslední nepůvodní vrstvy nátěrů a podle nálezové situace – celoplošného průzkumu doplnit rozbor a vyjít z něj při návrhu celkového barevného harmonického řešení sálů
- Organizace práce bude navržena podle zvolené varianty a v souladu s technologickým postupem navrženým realizátorem. Dílčí práce mohou proběhnout na místě, případně podle potřeby bude možno ostění rozebrat a práce provést v atelieru.
- Sejmutí překryvných nepůvodních laků a vrstev
- Průzkum
- Návrh řešení
- Oprava
 - Na základě nálezové situace
 - Doplnění
 - Vysazení poškozených částí
 - Přeshánování
- Obnovení povrchové úpravy (laky, přeleštění)

O/1, O/2, O/3, O/4, O/5

Jedná se žánrové obrazy malované klasickou metodou olejomalby na plátně, napnutém na rámu. Tyto obrazy jsou orámovány řezbovaným vnějším lakovaným rámem, řešeným jako součást dřevěného dekorativního táflování dveřních otvorů.

Dva obrazy představují téma maríny, tři obrazy mají figurální mytologickou tematiku. Přesnější určení a zařazení bude možno stanovit až po podrobném průzkumu a během prací v atelieru.

Obrazy jsou z uměleckého hlediska velmi kvalitní a jejich restaurování, vzhledem k použité technice malby (lazurní malba, překryvné laky atd. viz foto detailů) bude vyžadovat nejvyšší odbornost a opatrnost.

- Vyjmutí obrazů z rámu obkladů
- Základní průzkum v atelieru
- Adekvátní restaurátorský postup zvolený podle nálezové situace – základní schéma:
 - Sejmutí z blintrámů
 - Sejmutí ztmavlých laků. Bude potřeba nejvyšší opatrnosti i vzhledem k technice lazurní malby některých detailů. Zároveň je možné, že laky byly autorem použity jako probarvované lazurní vrstvy, tedy jako součást malby.
 - Vyrovnání a zajištění malby zažehlením
 - Retuše
 - Aplikace závěrečných laků